

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ved Optagelsen i Oktober 1901 af det $3\frac{1}{2}$ pCt. udenlandske Statslaan af 1901 til Beløb nom. 30,715,000 Kr., netto 29,486,400 Kr., erholdt Statskassen tilstrækkelige Midler til Gennemførelsen saavel af de betydelige Nybygninger og Nyanskaffelser til Jernbanerne, som i de sidst forløbne 8 Finansaar ere foretagne herhjemme, som til de Udlaan af Statskassen, som i de tilsvarende Aar ere bevilgede i ikke ringe Omfang, til Trods for at Statslaanefonden i dette Tidsrum har kunnet tage den betydeligste Del af denne Udlaansvirksomhed paa sin Konto. Laanet af 1901, der bevilgedes og optoges „til fortrinsvis Dækning af Udgifter, som ere hjemlede ved Love dels om Jernbaneanlæg, dels om Udlaan af Statskassen“, maa nu siges at være opbrugt, idet der i Finansaarene fra 1901—02 til 1907—08 inkl. alene til Jernbanebygning er anvendt i alt over 56 Mill. Kr., hvortil yderligere kommer de til samme Øjemed paa Finanslovene for 1908—09 og 1909—10 opførte Beløb, i alt ca. 21,2 Mill. Kr.

Den i 1901 eksisterende Kassebeholdning er senere bleven forøget ved Overskuddet af flere gode Regnskabsaar, men der er nu ogsaa paa dette Omraade indtraadt en Ændring, idet Regnskabet for Finansaaret 1908—09 maa antages at ville udvise et betydeligt Deficit og en deraf følgende Nedgang i Kassebeholdningen. Dette skyldes dels en ikke ringe Nedgang i de Indtægter, som tilflyde Statskassen gennem Overskuddene af Statsbanerne og af Postvæsenet, dels en Stagnation eller endog direkte Nedgang i Toldindtægterne. Gennemførelsen af den nye Toldlov, der siden 1. Januar 1909 er traadt i Kraft i sit fulde Omfang, medfører ganske naturlig en Overgangsperiode af et eller flere Aar, før de ved Loven skabte nye Forhold kunne komme til at virke som paatænkt og beregnet ved Lovens Vedtagelse. Samtidigt har den Depression i hele det internationale Handelsliv, i Industri og i Skibsfart, som i saa intensiv Grad kom til Gennembrud i Slutningen af Aaret 1907, og som herhjemme herskede med usvækket Kraft gennem hele Aaret 1908, og først nu synes at ville ændre sig til det bedre, ikke kunnet undgaa at paavirke i betydelig Grad ogsaa adskillige af Statskassens andre Indtægter, rent bortset

fra den betydelige Nedgang i Indtægter, der fremkommer ved Driftsudgifternes Vækst, navnlig ved en Række Lønningslove for adskillige Institutioner (Post-, Telegraf- og Jernbanevæsenet).

Under disse Forhold, hvortil kommer, at Finansaaret 1909—10 ikke tør ventes at ville give Balance, kan det ikke paaregnes, at Statskassen vil kunne afse Midler til Dækning af de nye, betydelige Udgifter, som forestaa i Henhold til Lov Nr. 156 af 27. Maj 1908 om nye Jernbaneanlæg m. v., i hvilken er paaregnet en Række Udgifter til nye Statsbaneanlæg til samlet Beløb af 28,225,000 Kr., foruden Udgifterne til de fornødne Ekspropriationer af Arealer m. v., Udgiften ved Erhvervelsen af Vejle—Give-Banen, hvis Anlægs-sum er 1,200,000 Kr., der forrenter sig med ca. 4 pCt., samt endelig Udgiften ved Statens Tilskud til 51 projekterede private Jernbaner. Den samlede Udgift for Statskassen efter denne Jernbanelov kan sikkert anslaaes til mindst 40 Mill. Kr., som ganske vist skulle udredes i Løbet af en Række Aar.

Under Hensyn til, at Kassebeholdningen, som anført, er og vil blive stærkt paavirket af de to Regnskabsaar 1908—09 og 1909—10, hvor Udgifterne paa Finansloven ere saa rigeligt bevilgede og hvor, under Hensyn til de ændrede Konjunkturer og til at Toldloven og Kompensationslovene ikke kunne ventes at ville virke fuldt ud efter Beregningerne, de beregnede Underskud ikke kunne ventes oparbejdede ved forøget Indgang af Statens Indtægter, maa man, ligesom ved tidligere Love om Jernbaneanlæg, navnlig Lovene af 8. Maj 1894, fastholde, at Dækningen af de ved Jernbaneloven af 27. Maj 1908 for Statskassen forarsagede Udgifter tilvejebringes ved Statslaan. Det samme gælder de betydelige Beløb, som Statskassen i den nærmeste Tid skal bruge til Udlaan, men hvoraf større Dele dog ventes tilbagebetalte i Løbet af 5—6 Aar. Herved sigtes særlig til Laanet til „Den sjællandske Bondestands Sparekasse“ paa 5 Mill. Kr. og til Statens Andel i Garanti-Beløbet for de nødlidende Banker. Dette Beløb udgør 10 Mill. Kr., og med det nævnte Laan til „Den sjællandske Bondestands Sparekasse“ skal der